

TEORİ ve UYGULAMA

Müzikte Zaman

Müzikte Zaman

Uzaysal boyutu olmayan, ölçülebilen ancak objektif olarak var olup olmadığı, fiziğin en önemli ve çözilemeyen konularının başında gelir.

Müzikte süre, tek boyutta ilerleyen zaman çizgisi üzerinde gerçekleşir. Şimdiki zaman üzerinde gerçekleştiği için sürekliliği yoktur. Ses bittiği anda müzik geçmişte kalmış demektir. Müziğin en önemli ögesidir. Ahenkli seslendirmenin olmazsa olmazı olarak gösterilebilir. Farklı notalar çalan bir orkestranın eşgüdümünü sağlamak için zamandan yararlanırsınız.

Zaman müziğin cetvelidir.

Birim Kavramı

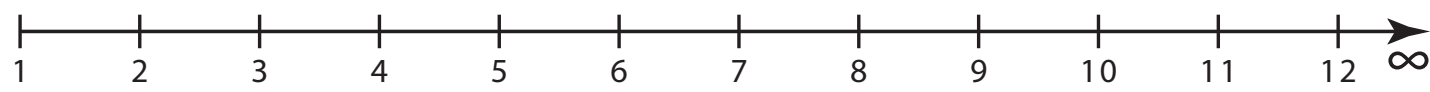
Uzayda yer kaplayan cisimlerin ağırlığını, hacmini, ebatlarını ölçmek için çeşitli **birimler kullanırız. Ağırlık için gram, hacim için litre ve m^3 , ebat (uzunluk) için ise metre gibi birimler kullanırız.**

Ağırlık ölçerken,	3 kg.	Birimi kilogram olan ağırlıktan 3 adet olduğunu anlaşılr.
Uzunluk ölçerken,	21 km.	Birimi kilometre olan uzunluktan 21 adet olduğunu anlaşılr.
Hacim ölçerken,	8 dm ³ (litre)	Birimi dm ³ (litre) olan hacimden 8 adet olduğunu anlaşılr.

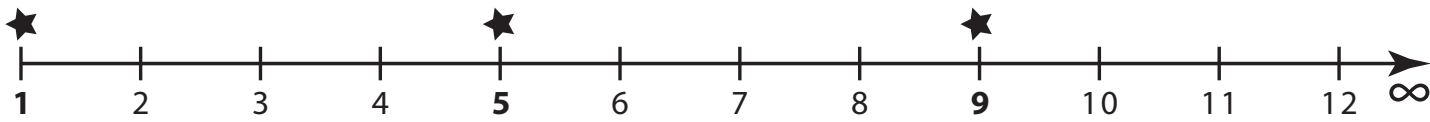
Müzikte farklı süreleri ve notaları ölçmek istediğimizde kullanabileceğimiz bir birim var mıdır?

Tempodan Birime, Birimden Ölçüye

Dinlediğiniz bir şarkıya elinizle tempo tutarak eşlik ediniz. Ellerinizi eşit zaman aralıkları ile birbirine vurarak şarkıyı eşit sürelerle böldünüz. Yaptığınız bu işlem müzikte **atım katmanı** olarak adlandırılır. Aşağıdaki şekle göre belirlediğiniz bir hızda ellerinizi eşit aralıklarla ve eşit bir gürültüde sıraya vurunuz. Her bir vurmaı sayma sayıları ile sayınız.

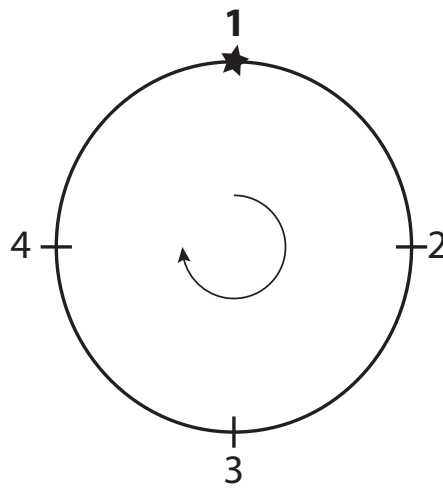
Müzikte bazı atımlar diğerlerine göre daha kuvvetli seslendirilir. İlk atım kuvvetli olmak üzere her dört atımdan sonraki ilk atımı daha kuvvetli vurarak süreci tekrarlayınız.

Bu sefer kuvvetli atımlara “bir” diyerek sayma işlemi yaparken ellerinizle sıraya eşit aralıklarla vurunuz.

Gördüğünüz gibi birbirini tekrar eden **ölçü katmanı** adını verdiğimiz kapalı bir yapı oluştu. Ölçü katmanı ile şarkıların ritmik yapıları hakkında bilgi sahibi olmamız kolaylaşır (iki zamanlı, üç zamanlı, dört zamanlı...).

Ölçü katmanı üzerinde eklenen her türlü farklı süre değerlerinin birleşimi ile oluşan tartım öğeleri **ritim katmanı**nı oluşturur. Söylediğimiz şarkıların tartımları ritim katmanına örnek olarak gösterilebilir.

Semboller

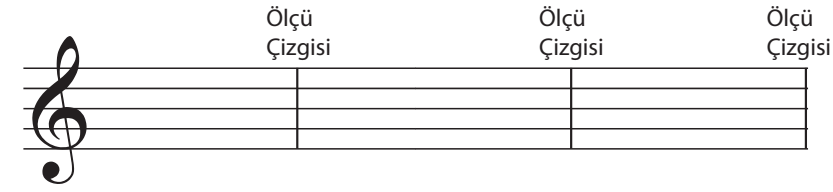
Müzikte süre değerleri nota adı verilen özel sembollerle gösterilir. Aralarında, kendinden sonra gelenin iki katı süre uzunluğunda olacak şekilde bir sıralama vardır.

NOTANIN ADI	Sembol	Süresi	Süre Ölçümü (4 Vuruş)															
BİRLİK NOTA		4 Vuruş																
İKİLİK NOTA		2 Vuruş																
DÖRTLÜK NOTA		1 Vuruş																
SEKİZLİK NOTA		0,5 Vuruş																
ONALTILIK NOTA		0,25 Vuruş																

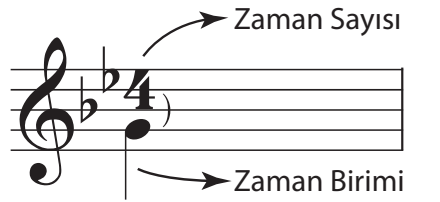
Müzikte Ölçü

Bir müzik eserinin süre olarak birbirine eşit gruplara bölünmüş birimleri ve bu eşit kümelerin yarattığı süre disiplindir.

Ölçüler birbirinden **ölçü çizgisi** ile ayrılırlar. Dizeği dikey olarak bölen ölçü çizgileri aşağıdaki gibidir.

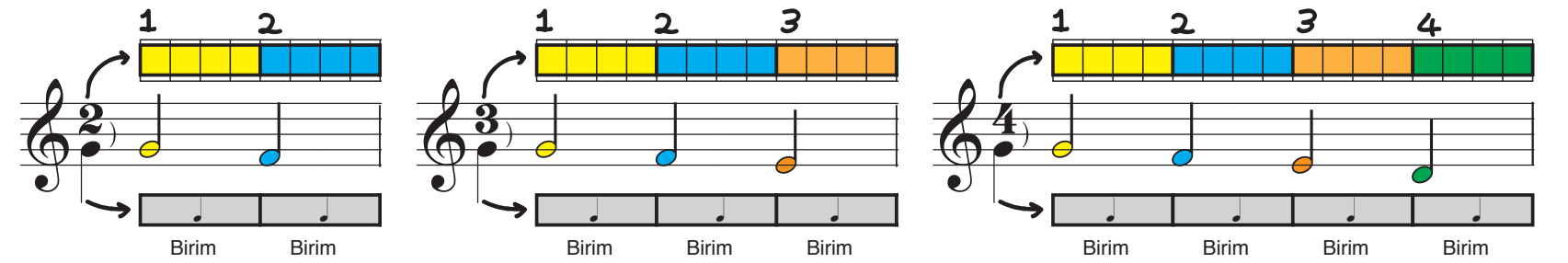

Ölçü çizgileri arasında kalan nota ve sus işaretlerinin tamamı ölçü belirticine uzunluğu toplamına eşit olacak şekilde ölçü oluşturur. **Ölçü belirtici** adı verilen yapı, çizginin başına, anahtar ve donanım işaretlerinden sonra yerleştirilir. Ölçü belirticindeki üstte yer alan rakam, **her ölçüde bulunacak birim değerlerin toplam sayısını** verir. Alttaki sembol ise **kullanılacak birimin süre değerini** verir. Bazı eği notalarında alttaki birim sembolü yerine nota süresinin adının rakam karşılığı kullanılabilir.

Ölçüde Zaman

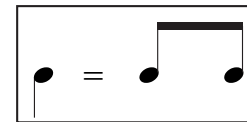
Aşağıda iki, üç ve dört zamanlı ölçülerin kurulumları gösterilmiştir.

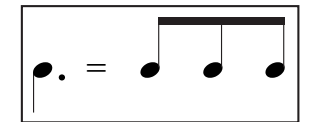
Birimlerine Göre Ölçüler

Ölçü birimi herhangi bir nota süresi değerinde olabilir. Bazı nota süreleri iki eşit parçaya bölünürken bazı nota süreleri de (noktalı nota içeren süreler) üç eşit parçaya bölünebilir. Birimi **iki eşit parçaya bölünebilen** ölçülere **basit ölçü**, birimi **üç eşit parçaya bölünebilen** ölçülere **bileşik ölçü** adı verilir. Yapısında basit ve bileşik zamanları aynı anda bulunduran ölçülere ise **aksak ölçü** adı verilir.

Basit Ölçü Birimi

Bileşik Ölçü Birimi

Aşağıdaki örneklerde dört zamanlı basit ölçüde (dört - dörtlük ölçü şeklinde okunmalıdır) farklı nota sürelerinin ölçü içerisinde nasıl yerleştiği gösterilmiştir. Nota sürelerinin zamanlar içerisinde nasıl yerleştiğinin rahat anlaşılabilmesi için her nota farklı bir renk ile tanımlanmıştır.

Notaların üzerinde yer alan en küçük kutunun herbiri bir çeyrek notayı temsil etmektedir.

Buradan,

1 kutu uzunluğu çeyrek virüslük notayı,
2 kutu uzunluğu yarım virüslük notayı,
4 kutu uzunluğu bir virüslük notayı,
8 kutu uzunluğu iki virüslük notayı,
16 kutu uzunluğu dört virüslük notayı temsil ettiği anlaşılmalıdır.

Birimler ise dizelerin altında gri renkle ve bir vuruşluk uzunluk ile simgelenmiştir.

